

Raad voor de
rechtspraak

De minister voor Volkshuisvesting en
Ruimtelijke Ordening
De heer H.M. de Jonge
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Afdeling strategie

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

datum 5 april 2023
e-mail wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl
cc De minister voor Rechtsbescherming
bijlage(n) -
onderwerp Advies concept wetsvoorstel versterking regie volkshuisvesting

t (088) 361 00 00
f (088) 361 00 22
www.rechtspraak.nl

Geachte heer De Jonge,

Bij brief van 17 februari 2023, ontvangen op 21 februari, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') advies uit te brengen inzake het concept wetsvoorstel versterking regie volkshuisvesting (het 'Wetsvoorstel').

HET WETSVOORSTEL

Met onderhavig Wetsvoorstel wordt beoogd te voorzien in de wettelijke vertaling van het hernemen van regie op de volkshuisvesting door overheden en in de daarvoor benodigde bestuurlijke instrumenten en financiële instrumenten. Het Wetsvoorstel biedt nieuwe instrumenten en maakt bestaande instrumenten uit onder meer de Omgevingswet toepasbaar op de volkshuisvesting. Het is de bedoeling dat hierdoor het Rijk, de provincies en gemeenten beter in staat zijn, in gezamenlijkheid en met regionale afstemming regie te voeren.

Hierbij wordt, gelet op onderstaand advies, gewezen op onder meer artikel 12 van de Huisvestingswet 2014 (hierna: Huisvestingswet) dat zodanig wordt aangepast dat hieruit een verplichting volgt voor elke gemeenteraad om voor daarin nader bepaalde woningzoekenden een urgentieregeling op te nemen in de huisvestingsverordening.

Naar analogie van de Crisis- en herstelwet wordt via dit Wetsvoorstel (bijlage 3 bij de adviesaanvraag) een grondslag aan de Omgevingswet toegevoegd om bij algemene maatregel van bestuur (hierna: amvb) tijdelijk besluiten voor categorieën van projecten te kunnen aanwijzen, waarvan de versnelde uitvoering gewenst is vanwege zwaarwegende maatschappelijke belangen. Op deze bij amvb aangewezen categorieën van projecten zal een aantal procedurele versnellingen van toepassing worden, te weten:

- vervanging van de huidige rechtsbescherming in twee instanties (bij de rechtbank en vervolgens bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: AbRvS)) door beroep in één instantie bij de AbRvS voor bepaalde besluiten voor woningbouwprojecten;
- uitspraak door de AbRvS binnen zes maanden;
- versnelde behandeling van beroep en
- geen beroepsgronden na afloop van de beroepstermijn

Raad voor de
rechtspraak

datum 5 april 2023
pagina 2 van 4

Bij zwaarwegende maatschappelijke belangen kan volgens de Memorie van Toelichting (hierna: MvT) gedacht worden aan woningbouwprojecten van een bepaalde omvang, bijvoorbeeld de bouw van ten minste twaalf woningen in een aaneengesloten gebied.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

ADVIES

Rechtsbescherming

De Raad merkt op dat hij als uitgangspunt rechtspraak in twee feitelijke instanties hanteert. Waar desondanks een uitzondering wordt beoogd, dient daarvoor een deugdelijke motivering te worden gegeven.

In de MvT wordt opgemerkt dat met de keuze om de beroepsgang bij de rechtbank te laten vervallen, een aanzienlijke versnelling kan worden gerealiseerd en eerder sprake is van een onherroepelijke omgevingsvergunning voor de aan te wijzen projecten. Daartoe wordt verwezen naar de parlementaire geschiedenis van de Omgevingswet waarin als argument gehanteerd wordt dat beroep in één instantie gerechtvaardigd is als de rechtmatigheid van een besluit de voorwaarde is voor de rechtmatigheid van een daarop gebaseerd besluit. Zo vormt bijvoorbeeld een omgevingsplan het kader voor de verlening van omgevingsvergunningen.

Volgens de MvT vraagt het huidige tijdsgewricht om heroverweging van eerder gemaakte keuzes. De huidige woningcrisis is gediend bij de (versnelde) realisatie van specifieke projecten. Als zwaarwegende maatschappelijke belangen een versnelde uitvoering van bepaalde categorieën projecten vereisen, kunnen die maatschappelijke belangen een keuze rechtvaardigen om tijdelijk te voorzien in beroep in één instantie, aldus de MvT.

De Raad onderkent het belang dat dergelijke projecten op redelijke termijn gerealiseerd kunnen worden. Tegelijkertijd is ook in die gevallen een deugdelijke rechtsbescherming geboden en is het moeilijk uit te leggen waarom een burger voor minder zwaarwegende maatschappelijke belangen wel in twee instanties mag procederen. Daarbij mist de Raad de onderbouwing dat met deze wijziging ook daadwerkelijk sprake zal zijn van een wezenlijke versnelling.

In dit verband merkt de Raad nog op dat met het voorbeeld van de bouw van tenminste 12 woningen in een aaneengesloten gebied de lat voor de invulling van het begrip zwaarwegende belangen wel laag wordt gelegd.

Urgentieregeling

Met het Wetvoorstel wordt in artikel 12, derde lid, onder c, van de Huisvestingswet de woningzoekende aan wie wegens dakloosheid een voorziening voor opvang is verleend als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid, van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (hierna: Wmo 2015), aangemerkt als verplichte

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechterlijke zaken zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

Raad voor de
rechtspraak

datum 5 april 2023
pagina 3 van 4

categorie voor de urgentieregeling. Uit vaste rechtspraak van de Centrale Raad van Beroep (hierna: CRvB) volgt echter dat er geen aanspraak bestaat op opvang op grond van de Wmo 2015 als alleen sprake is van dakloosheid. Zie in dit verband bijvoorbeeld de uitspraak van de CRvB van 29 juli 2020, [ECLI:NL:CRVB:2020:1651](#). De Raad adviseert in de MvT nader toe te lichten hoe het voorgaande zich tot elkaar verhoudt.

WERKLAST

Het Wetsvoorstel heeft gevolgen voor de werklast van de Rechtspraak. De Raad verwacht dat het aantal zaken bij de rechtbanken zal dalen. Of die daling substantieel is, is nu echter niet in te schatten.

Toelichting

Door middel van dit Wetsvoorstel kan per amvb besloten worden tot versnelde uitvoering van bepaalde categorieën van projecten. Onderdeel van die versnelde uitvoering is het vervallen van de huidige rechtsbescherming bij rechtbanken: na inwerkingtreding van dit Wetsvoorstel kan bij die projecten alleen nog beroep bij de ABRvS worden ingesteld. Dat betekent minder zaken voor de Rechtspraak.

In de nog op te stellen amvb wordt pas bekend om welke projecten het gaat. Dan zal voor de wetgever een inschatting te maken zijn van het aantal projecten dat valt onder de versnelde uitvoering waarmee waarschijnlijk tevens een inschatting mogelijk is van het aantal beroepsprocedures dat bij de rechtbanken komt te vervallen.

CONCLUSIE

De Raad voor de rechtspraak onderkent het belang van het Wetsvoorstel. Het Wetsvoorstel stuit in zijn huidige vorm echter op een aantal bezwaren. De Raad vraagt u daarom om het Wetsvoorstel op de in dit advies genoemde onderdelen te verduidelijken dan wel aan te passen.

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het *Staatsblad*. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Raad voor de
rechtspraak

datum 5 april 2023
pagina 4 van 4

Hoogachtend,

drs. P. Arnoldus
Lid Raad voor de rechtspraak